

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יא חשוון תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:12 תל-אביב: 4:26 חיפה: 4:16 מוצאי שבת: ירושלים: 5:24 תל-אביב: 5:26 חיפה: 5:24 ר"ת: 6:04

פרשת לך לך

הצלת הזולת

להתמסר בגוף, בנפש ובממון, לעזרת והצלת חברו!

נלמד מהפסוק: "וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את הניכיו... וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו... ואת העם" (פרק יד-יד, טז)
וכתב הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות שניתנה כל התורה להדחות על פיקוח נפש וכ"ש וק"ו, שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם, ולמכור אפילו הספרי תורה בשביל הצלת נפש. ואמרו חז"ל: "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא". כי אבינו הראשון אחד היה אברהם, ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל. ומאדם הראשון יצא כל העולם. לכן החיוב למחר ולהשתדל לכל דבר טוב, בכל כוחו, וה' הטוב בעינו יעשה. וקובע שכר הרבה למשתדל, כאילו הוא גומר ועושה.

בספר המצוות (לאוין רצו) כתב הרמב"ם: שהזהירנו מלהתירשל בהצלת נפש אחד מישראל כשנראהו בסכנת מות או ההפסד ויהיה לנו יכולת להצילו, כמו שיהיה טובע במים ואנחנו נדע לשחות ונוכל להצילו, או יהיה גוי משתדל להורגו ונוכל לבטל מחשבתו או לדחות ממנו נזק, ובאה האזהרה באומרו (ויקרא יט-טז) "לא תעמוד על דם רעך".

נשאל החזון איש: מה דינו של אדם שראה את חברו שחייב בסכנה ויכול להצילו, ואעפ"כ נמנע ולא הציל. ואולם חברו ניצל לבסוף ע"י סיבה אחרת בלתי צפויה, האם עבר הלה על "לא תעמוד על דם רעך" שהרי ראה את חברו בסכנה ולא נקט בפעולה להצלתו, או דכיון שניצל לבסוף, נתברר שגם הלה ניצל מה"לאו"?

והשיב החזון איש: מסתבר שעובר בלאו ד"לא תעמוד על דם רעך", כיון שראה את חברו במצב של סכנה ולא הצילו. ומה שניצל לאחר מכן, היה ע"י סיבה חדשה, שהאדם נידון בכל שעה, ושמה מצאו לו אז זכות שעל ידה ניצל.

הגר"י זילברשטיין שליט"א הסתפק (בחשוקי חמד): מה הדין באדם שהשבאים תפסו את אביו ואמו ורבו ואחיו, והשבאים דורשים אלף זהובים עבור אביו וגם אחיו וגם רבו, ומאידך, הם גם דורשים אלף זהובים עבור אמו בלבד, ויש לו רק אלף, את מי עליו לפדות, האם את אביו ורבו ואחיו, או את אמו בלבד?

וכתב, שבשאלה זו דן הברכני יוסף ותשובתו שיפדה את אמו בלבד, אעפ"י שבידו לפדות בכסף זה שלושה שבויים לעומת אמו בלבד, בכל זאת עדיף שיפדה אותה קודם להם. וראיה לכך ממה שאיתא בהוריות (יג): היה אביו ורבו ואמו בשביה, היא קודם לרבו ורבו קודם לאביו, ואמו קודמת לכולם. עיי"ש.

"וודאי" דוחה את ה"ספק"...

כאשר נזדמן לפני הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל ענין פדיון שבויים, היה פועל במסירות נפש ממש. פעם אירע בבריסק שנתפס בחור יהודי חילוני למלכות. באה אמו של הבחור לפני רבי חיים ובכתה בדמעות שליש שיגש אל הרשויות להשתדל ולבקש על בנה.

נענה לה רבי חיים והכניס עצמו לפעילות מסוכנת כדי לשחרר את הבחור. ניסו מקורביו למנוע ממנו בטענה כי זוהי שעת חרום ועלול הוא בפעילות זו לגרום רעה לעצמו חלילה.

אמר להם רבי חיים: בואו ונחשוב חשבונו של דבר. הרי מצות פדיון שבויים שלפנינו היא "וודאי" לכל הדעות. גם שאמו של הבחור שרויה בצער אין קץ, אף זה "וודאי". ואילו גרימת צער לעצמי אינה אלא "ספק" והרי קיימא לן: "אין ספק מוציא מידי וודאי" **במחיצתן של גדולי הדור**

מסירות להצלת הזולת...

שמו של כ"ק האדמו"ר מסקולען - רבי אליהו זושא פורטוגל זצ"ל, נודע בכל העולם כאבי יתומים וכאחד מראשי ההצלה. גולת הכותרת בכל פעולותיו הברוכות היתה מסירות הנפש אשר הראה בשנות מלחמת העולם השנייה ולאחריה. הוא היה ראש וראשון בשדה ההצלה, אשר אינו חת מפני כל, ונכון בכל עת למסירות נפש עבור כל יהודי.

כאשר עזבו הרוסים את העיר טשרנוביץ, והגרמנים כבשו את העיר, ניתן צו: מי שיחביא חייל רוסי אחת דינו למוות! פתאום נודע לרבי על עוד שלושה חיילים יהודים אשר אין איש שיקח על עצמו סיכון לאסוף אותם לביתו, הכניסם הרבי לביתו, העלה אותם והצפינם בעליית הגג. הוא עצמו הביא להם אוכל מידי יום בימועד שחזרו הרוסים וכבשו שוב את העיר.

באותו זמן היו בביתו של הרבי מסקולען ארבעים יתומים (!) אשר ישנו על מטות ומזרונים שהיו בבית, ואילו הרבי ורעייתו ישנו על הארץ.

מורי האומה

עלוך פרשת לך לך מוקדש במלאת השלושים לעילוי נשמת

אמי מורתי הכ"מ האשה הצדקנית

מופלאה באהבת תורה בכל ליבה והליכותיה. מהוללת ביראת ה' וברוממות תפלותיה. נשיגבה באצילות רוחה ובזוך מדותיה.

מרת **מלכה** בת הר"ר עבי יצחק זצ"ל קרייזר ע"ה

נלב"ע בשיבה טובה ובשם טוב לעולם שכולו טוב בעש"ק י"ב תשרי תשפ"ג, ת. נ. צ. ב. ה.

עלוך השבוע פרשת לך-לך הוקדש לעילוי נשמת

הרב פנחס הלוי בן הרה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי רזזנבאום זצ"ל הי"ד

שיום היארצייט ב-י"ג מרחשון תשמ"א, ת. נ. צ. ב. ה.

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב-ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כפני השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ד): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו".

כתב החובת הלבבות (שער אהבת ה' פ"ו): "וראוי לך אחי לדעת, כי זכות המאמין אפילו אם יהיה מגיע אל תכלית העליונה בתיקון נפשו לאלוקים, ואילו היה קרוב למלאכים במידותיהם הטובות ומנהגיהם המושבחים... אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה, ומיישר רשעים על עבודת הבורא ית"ש, שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותיהם בכל הימים ובכל הזמנים... ומי שאין מתקן אלא נפשו בלבד, תהיה זכותו מועטה. ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות, תכפל זכותו כפי זכויות כל מי שיתקן לאלוקים..."

הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש ווינדנפלד זצ"ל רמז ענין זה בפסוק (יחזקאל מד-יט) "ובצאתם אל החצר החיצונה אל העם יפשטו את בגדיהם אשר המה משרתים בם, והניחו אותם בלשכות הקודש, ולבשו בגדים אחרים, ולא יקדשו את העם בבגדיהם".

נרמז בפסוק שעל אף שהכהנים בבתי גוואי לובשים בגדי כהונה, מכל מקום בצאתם אל המון העם הפשוט, יפשטו את בגדיהם אשר הם משרתים בם, עליהם לרדת מהפסגה הרוחנית שהם מצוים בה ולהתאים את עצמם לצאן מרעייתם. כי לא כל אחד מסוגל לקבל את הדרכת המנהיג כשהוא ברום השגותיו הגדולות, אלא "ולבשו בגדים אחרים" - שיכניעו את עצמם למדריגת המקבל, ולא יקדשו את העם בבגדיהם, כי המנהיג צריך להשפיע על העם ולנהוג עמו בקירוב.

הגאון רבי הלל זקס זצ"ל היה אומר שלפני ביאת המשיח, תשתלשל מחיצה של ברזל בין שומרי התורה לבין עוזבי התורה רח"ל, ומחיצה זו תיצור את הבירור לקראת בוא יום ה' הגדול והנורא, אבל אנו שומרים שמחיצה זו לא תגיע ממש עד למטה, שישאר רווח כדי מעבר של נשמות מהסיטרא השניה אל תוך מחנה ה'..."

בענין קירוב או ריחוק תלמידים, אמר **הגראי"ל שטיינמן זצ"ל** כי זקוקים לזה לסייעתא דשמיא גדולה ולתפילה, כי בקלות יכולים להכשל, הנה רואים מה קרה עם תמנע שריחקו אותה ובסוף יצא ממנה עמלק. וכן יהושע בן פרחיה שריחק תלמיד ומה נהיה ה"נוצרי". ומצד שני, זה שקירבו יותר מדי את ה'ערב רב' שהיו מסתמא מטובי המצרים, עשה הדבר צרות צרורות לעם ישראל במדבר.

הוסיף הרב שטיינמן: גם בדורינו, לפעמים המשיח' אומר לאיזה בחור ביקורת חריפה מדי, ואז התלמיד נעלב ועלול להגיע עד לדיוטא התחתונה ממש ולהיות פושע. ולפעמים קורה ההפך: מילה טובה של מישהו הנאמרת לאדם יכולה להועיל לו להיות כשר וירא, למרות שהיה קודם במצב נמוך מאוד.

נמצאנו למדים עד כמה צריך לחשב כל מילה שיש בכוחה להציל או להרוס. ו"הצלה" הנחשבת בתורה היא הצלה ברוחניות. למד זאת הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** מפרשת מכירת יוסף, שם נאמר "וישמע ראובן ויצלהו מידם" (בראשית לז-כב). ותמוה: מדוע מייחסת התורה את הצלת יוסף לראובן ולא ליהודה, הרי ראובן אמר להשליכו לבור נחשים שהיא סכנת חיים ואילו יהודה הרחיקו מסכנה זו!?

אלא, תירץ הרב צדקה, נכון שיהודה הצילו מסכנה גופנית, אבל למעשה הכניסו לסכנה רוחנית כשאמר "מכרוהו לישמעאלים". והיא חמורה יותר. לא כן ראובן שאמנם הכניסו למקום של סכנה גופנית אבל אין בו נזק רוחני, לכן ייחסה התורה את ההצלה לראובן ולא ליהודה.

"עלינו לחטוף ולהעיל כמה שיותר..."

כאשר משמשו של כ"ק האדמו"ר מסטמאר ביקר בארץ, נכנס לשאל את הגרי"ז **סולובייציק זצ"ל**, מה למסור בשמו לרבו. הרה"צ **רבי עמרם בלוי זצ"ל** שנכח במקום, החל להתבטא בחריפות שצריך לצעוק ולמחות שיש במדינה רשעים, והם רוצים לעקור את הדת...

נענה הגרי"ז ואמר: ידוע משלו של **החפץ חיים** על האשה שעמדה בשוק עם סל מלא תפוחים ורצתה למוכרם ובא אחד והעיף הכל, התפוחים התגלגלו לכל עבר והרבה אנשים חטפו... התחילה האשה לצעוק ולבכות וכפרה ידיה ברוב יאוש...

עבר שם פיקח ואמר לה: "מה לך לצעוק, לכי חטפי גם את מן התפוחים, שאם לא תעשי כן, לא ישאר בידך מאומה..."

סיים הגרי"ז ואמר: "תמסור לרבי מסטמאר שעכשיו המצב בארץ ישראל הוא שכולם חוטפים... הם חוטפים וגם עלינו להשתדל לחטוף כמה שיותר... על כן העצה שהרבי ישלח לארץ ישראל, כמה שיותר תרומות, כדי שנוכל להציל עוד ועוד ילדים יהודים..."

במחיצתם

בהשפעת דרשה אחת...

גם לאחר שתקפו את הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** חולאים קשים, בערוב ימיו, לא שינה ממנהגו לשאת מדברותיו בקרב העם. שאלוהו: מדוע אינו חדל מכך כדי לשמור על בריאות גופו, אחר שנצטווה על ידי הרופאים להרבות במנוחה?

השיב הרב צדקה: "וכי ידעתם איזו אחריות אני מקבל עלי אם אנוח? וכי אפשר לדעת אילו תוצאות ישנן לדרשה אחת? הנה זה מקרוב בא אלי יהודי בעל חזות חרדית מובהקת, כשהוא מוקף בילדיו, זרע ברך ה', והוא מספר לי, שבעבר הלא רחוק היה חילוני גמור, אבל בהשפעת דרשה אחת שלי, בשכונת "קטמון", חזר בתשובה והציל עצמו ובני ביתו מרדת שחת..."

וזאת ליהודה

"יתגדל ויתקדש שמייה רבא..."

המעשה שלפנינו אירע לפני שנים בכפר חסידים: פעילים חרדים הצליחו להציל ילד ממשפחה חילונית, מחינוכו הקולקל, ולהכניסו למוסד בתי אבות של ישיבת פוניבז' בב"ב.

לאחר תקופה שב הילד לביתו לביקור, לשהות שם בשבת. והנה רואה את אביו ניגש להדליק את החשמל בשבת. הילד פנה לאביו ואמר לו: "לימדו אותי שאסור להדליק חשמל בשבת". האב התייחס לדבריו בבוז והדליק את החשמל.

בפעם השניה כשחזר האבא שוב להדליק חשמל אמר לו הילד בחרדה: "למדנו שמי שמחלל שבת, עליו נאמר "מחלליה מות יומתו" אבל האבא הדליק שוב את החשמל רח"ל.

או-אז קם הילד ואמר: עפ"י הפסוק הנ"ל, הרי מי שמחלל שבת נחשב כמות, כי בית דין צריכים להרוג אותו, ואם כן עלי לומר עתה קדיש יתום!..." האב הנדהם עוד לא הספיק להוציא מילה מפיו, וכבר הילד פתח ואמר בקול בוכים: "יתגדל ויתקדש שמייה רבא..."

האבא היה המום, לזאת לא פילל כלל וכלל. מילות הקדיש נכנסו ללבו כנחלים בוערות... מאותה שבת ואילך, חזרה כל המשפחה בתשובה והחלו לשמור תורה ומצוות.

קול ברמה

להתרחק מחברים רעים וממקום קלוקל שהשפעתו רעה!

נלמד מהפסוק: "זה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד-ג)
וכתב רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג,ג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם.

על הנאמר בפסוק (במדבר לג-לא, לח) "ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדם ועל אהרן..." דרשו חז"ל (במדב"ר יט-טז) "זהו שאמר הכתוב בהתחברך עם אחיזהו פרץ ה' את מעשיך, על שנתחברו לרשע הזה [אדום] לעבור בארץ, חסרו לאותו צדיק [אהרן]. לכך נסמכה פרשת אסיפת אהרן לאחר פרשת מלך אדום.

לומדים אנו מכאן - אמר הגאון **רבי אהרן קוטלר זצ"ל** (במשנת רבי אהרן) - עד כמה חמורה היא ההתקרבות לרשע. שהרי בעצם זו היתה הדרך הקרובה להכנס לארץ, ככתוב "ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום, ותקצר נפש העם בדרך" (כא-ד) במשמע, שאם לא רוצים להאריך הדרך עד שתקצר נפש העם, צריך לקצר דרך ארץ אדום.

יתירה מזו: הרי לבסוף לא יצא הדבר לפועל, משום סירובו של מלך אדום, ולא נתחברו אליו כלל, אעפ"כ נענשו, אך ורק על רצונם לעבור דרכו. ונסתלקו ענני כבוד והסתבכו במלחמה, וסופם שנאלצו לחזור שבע מסעות לאחור, וגרם הדבר להתמרמרות רבה בבני ישראל ולעונש הנחשים השרפים.

רואים מכאן, עד כמה חמורה היא הסכנה מהתקרבות כל שהיא אל רשעים. כי עיננו הרואות, שלא רק מנהיגי הדור ההוא נענשו אלא כל העם. כל זאת רק משום שרצו וביקשו להתחבר אל אדום במדבר בארצו.

כיצד יש להתרחק מן הרשעים? המחיש זאת **הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל** במשל: משל לרכבת עמוסה קרונית ובה הרבה אנשים, שירדה מן הפסים, והיא נוטה להתהפך ולהתדרדר ולשקוע בתוך הביצה הטובענית. הרי כל היושבים בתוך הרכבת נמצאים בסכנה גדולה, ופחד מות אופף את כל ישותם. והנה אחד מן הנוסעים מתחכם ואומר: "אני יעמוד על הספסל, וכך אהיה גבוה יותר מכל שאר האנשים, ובוזה אנצל." הלא לשוטה יחשב! וכי תחבולה זו תעזור לו להנצל הרי הרכבת תשקע בוודאי. והוא ישקע עמה... הדרך היחידה להנצל היא לחמוק ולעזוב את הרכבת בטרם תשקע, ולעבור לרכבת אחרת שתקח אותו למחוז חפצו.

ההנמשל: כאשר הרכבת של הרשעים יורדת מן הפסים, כשסרים מן הדרך הישרה, לא מספיק שישארו האנשים הטובים ברכבת זו, ורק יגביהו עצמם, אלא עליהם לעבור לרכבת אחרת, רכבת כזו העולה במסילה התורנית בית ה'.

"הסתפח לצד החזק..."

סיפר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל: מרשיעי ברית תיכננו ליסד בעיר פוניבז' שבליטא, בית ספר לפי רוחם והשקפתם הקלוקלת. רב העיר **הגרי"ש כהנמן זצ"ל** יצא חוצץ כנגדם. פתחו הם כנגדו במלחמת חרמה, ערערו את מעמדו בעיר ואיימו בהדחתו.

נסע הרב כהנמן לראדין לשאול בעצתו של **החפץ חיים**, מה עליו לעשות? אם יתמיד בהתנגדותו להם, יסלקוהו מן הרבנות ויבחרו רב קלוקל כחפצם, ואם יכנע להם למראית עין, אולי יוכל להפעיל השפעתו ולמתן את ההתדרדרות, מה יעשה?

השיב לו הח"ח: "אינני לך עצה פרקטית. כאשר מתרחשת הפיכה והמורדים נלחמים בחילות השלטון, מבכרים האזרחים השלויים להצטנע ולהתחבא עד שתתברר תמונת המצב וידעו מי ניצח ומי הובס. אבל למעשה, הצדדים הניצים דורשים מכל אחד להצהיר במי הוא תומך, למען ידעו האם שייך להם או לצריהם. לפיכך על כל בית חייב להתנוסס דגל שיבחר למי ניתנת תמיכת בעליו, ואז המבוכה רבה, לא יודעים במי לתמוך, ואז יש ליעץ להם: בחנו מי משני הצדדים חזק יותר ותעמדו לצידו!"

תמה הרב כהנמן לתשובת הח"ח ושאל: הרי במקרה שלנו אני כמעט בודד במערכה, וכאשר תקיפי העיר כולם לוחמים נגדי, מה עלי לעשות, האם להכנע למרותם ולהתחבר אליהם?

אמר לו הח"ח: "במקרה שלכם נבחן את תמונת המצב. אם תכנעו לרצון התקיפים, יהיו הם לצידכם, אבל הקב"ה יהיה נגדכם... ואם תעמדו בתקיפות נגדם, יהיה הקב"ה לצידכם והם ילחמו בכם. התבוננו וראו מי כאן הצד החזק והסתפחו אליו..."

הלמות עמלים-ח"ב

איסור גזל

"התכריכים שלו..."

פעם נוכח הגה"צ **רבי ישראל סלנטר זצ"ל** בהלווית המת ושמע שאנשים משוחחים על הנפטר כיצד היה פעם עשיר גדול וירד מנכסיו, עד שלבסוף נפטר ונקבר בתכריכים שאינם שלו.

אמר להם רבי ישראל: טעות היא בידכם! הנפטר הזה מת בתכריכים שלו: כי מכיון שניתנו עבורו הם שלו. ואילו אדם שמת בתכריכים שלו ספק אם הם שלו, כי מי יודע מה הם הדרכים שרכש בהם את רכושו, אם אין בהם חשש של גזל ואונאה! **תורת רבי ישראל מסלנט**

נקי כפים ובר לבב...

הצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל נזחר מאוד שלא לקבל טובת הנאה מזולתו. פעם אירעה תקלה ברחיים של יד שהיה לרבי סלמאן. ניגש אל הצדיק **רבי צדקה חוצין זצ"ל** וביקש ממנו שישאל לו את הריחיים שלו, הרב חוצין שהיה כבר זקן לימים וממילא לא השתמש בריחיים, נתנם לו במתנה גמורה.

משנפטר הרב חוצין לבית עולמו, כאשר כלו ימי ה"שבעה", נשא רבי סלמאן את הריחיים בעגלה והוליכם אל האלמנה.

ואולם האלמנה טענה: "הרי במתנה נתנה לך ושלך הם, ומה אעשה אני בהם". אמר לה רבי סלמאן, אם כן, טלי מעותי תמורתם. שעה ארוכה התנהל ויכוח למי הריחיים. משראה כי האלמנה מסרבת לקבל את המעות, נטלם והלך לו ובלבד שלא יצערה.

עולמו של צדיק

שלא להפסיד ממון חברו ולא להשתמש ברכושו ללא רשות!

נלמד מהפסוק: "זיהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט" (פרק יג-א)

וכתב רש"י: לפי שהיו רועיו של לוט רשעים ומרעים בהמתם בשדות אחרים, ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל, והם אומרים נתנה הארץ לאברם ולו אין יורש ולוט יורשו ואין זה גזל, והכתוב אומר "והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" ולא זכה בהם אברם עדין.

אחד מד' דברים שעליהם נגעים באים הוא הגזל (ערכין טז). ובגמרא (שבת לב:) אומרים חז"ל שבעוון גזל מגיע גובאי [=ארבה] ונהיה רעב ובני אדם אוכלים בשר בניהם ובנותיהם, רח"ל. עוד אומרים חז"ל (במדב"ר שמות כב) כי מי שידי מלוכלכות בגזל, אף שקורא ומתפלל להקב"ה, אינו נענה! וכל כך למה? משום שתפלתו בעבירה.

ומובא בספר **כד הקמח**, שמהפסוק "מי יעלה בהר ה'..." נקי כפיים" למדו חז"ל שמי שיש בידו עוון גזל, מרוחק הוא מהר ה' ויודח למעלה ממקום הקדושה. וכן דרשו: כל מי שיש בידו גזל אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה שנאמר "לא יגורך רע" (תהלים ה) - לא יגור במקומך אדם רע.

בספר יסוד ושורש העבודה (שער יא פרק יא) מבאר, מדוע הודגש בתפלת נעילה עוון "עושיק ידינו" יותר משאר עוונות, משום שהוא חמור ביותר, שעליו נחתם גזר דינם של דור המבול, וגם בעוון זה אין מקבלים תפלותיו, ודוחים תפלותיו מחוץ לפרגוד אל המקטרגים.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

תעשה טובה לעצמך!

השעה 09:30:

מזה כשעה וחצי!! ממתין דוב בתור לפני חדר רופא-ילדים. התינוק שלו ממתין בעגלה, הוא מנסה לעיין בספר שהביא איתו, אך קשה לו להתרכז.

עם התקרב התור שלו, שינן לעצמו את כל הדברים שאשתו ביקשה לציין באוזני הרופא: רזונו של הילד, חוסר התיאבון שלו וכל הסימפטומים המשונים שהופיעו אצל התינוק בשבועות האחרונים.

הילד שאחריו בתור בכה ללא הרף כשסבתו מנסה להרגיעו. הזקנה עצמה נאנחה מפעם לפעם, והתלוננה על כאביה שלה עצמה. כיון שהתייצב דוב סמוך לדלת הרופא, מוכן ומזומן להיכנס, פנתה אליו הזקנה בתחינה כי ירשה לה להיכנס לפניו. היא עצמה חולה, כך אמרה, והנכד שלה עם חום, והיא מקווה שזה יקח רק דקות. דוב התלבט, נאבק עם עצמו אך לבסוף הסיט בסבר פנים יפות את העגלה שלו הצידה ומסר לזקנה את מקומו ליד הדלת. זו הרעיפה עליו ועל ילדו ברכות ואיחולי רפואה שלימה מכל ליבה.

09:37:

תחושת הסיפוק הנפלאה של עשיית חסד, החלה להתפוגג בליבו של דוב...

09:44:

ניצנים של עצבנות צצו בקרבו: האם נהג בחוכמה כשנתן את תורו לזקנה? גם התינוק שלו החל לנוע באי-שקט והוסיף על סרדתו. קול חדש נשמע בקרבו: הייתי שוטה ותמים, אמר הקול. איך הצליחה הזקנה לשכנע אותי כל כך מהר? וכי אני באתי לכאן עם תינוק בריא? וכי זמני שלי פנוי? לא היה קורה לה כלום אם היא היתה ממתנה כמה דקות לתור שלה. הנה היא יושבת עכשיו בפנים ומפטפטת. 14 דקות חלפו כבר מאז נכנסה, קבע דוב בכעס בהסתכלו בשעונו.

עם היפתח דלתו של הרופא זינק אל הפתח כשהתינוק על זרועו בקושי הצליחה הזקנה לצאת עם נכדה, אחריה יצאה האחות ונעלה את הדלת בהכריזה: הפסקה!

דוב נזכר עכשיו שבאמת ברבע לעשר יש הפסקה לרופאים. הרופא יצא כנראה מהצד השני 'כמה זמן נמשכת ההפסקה?' שאל. 'רבע שעה', ענתה אחת הממתנות. 'הלוואי בעוד 25 דקות ישוב לקבל חולים!' הוסיפה במרירות שכנתה.

הפעם נתקף דוב בתסכול הקול בקרבו פצח בנימת תוכחה: זה עונשם של שוטים! גמילות-חסד תעשה בבית עם אשתך וילדיך, ולא עם איזו זקנה, ולא על חשבון ילדך...

09:59:

ניסה להתרכז בספר שלו, אך הרגיעה ממנו והלאה. כולו זיעה, ומגרד לו בכל חלקי גופו. מחוגי השעון זוחלים באיטיות. אנשים נוספים מגיעים. שתי אימהות נדחקו אל דלת הרופא עם תינוקותיהן. אחד עם חום גבוה והשני עם פריחה החשודה כמדביקה.

10:00:

האחות מאשרת ששתי האימהות - עם המקרים הדחופים - תיכנסנה ראשונות ללא תור.

ייאושו ותסכולו הגיעו לשיא. אם לא היה גבר בעל משפחה ואב לילדים היה פורץ בבכי. את כל זה אני עשיתי לעצמי, אמר.

איזה שוטה לא-יוצלת אני. גבר בגילי לא צריך להיות תמים. הגיע הזמן להתבגר. אם ירצה השם אני יותר לא עושה טובות כאלה.

מחשש להדבקה התרחק עם תינוקו לפינת הפרוזדור. שם היה שקט יותר והוא ניסה להירגע. רגע אחד, אמר לעצמו, הרי עשיתי טובה מתוך שיקול נכון. אני לא אשם שיצא כך שהפסדתי יותר ממה שתכננתי מראש. אף אחד לא אשם בכך, גם לא הזקנה. מדוע אני צריך להתחרט על מעשה טוב שעשיתי? אינני רוצה להיות "תוהה על הראשונות". כך עוד אפסיד גם את המצוה. הרי ה' מנהל את העולם, כנראה שהוא רוצה לנסות אותי. זהו זה!

10:15:

דוב נרגע, אך סאת ניסיונותיו טרם הסתיימה. כאשר גברה התמרמרות הממתנים והחלו להישמע טונים גבוהים, יצאה האחות והודיעה שהרופא היה צריך ללכת והוזמן ממלא-מקום. הוא עומד להגיע בכל רגע.

10:41:

כל רופא לא הגיע, ורגיעתו של דוב הלכה שוב והתפוגגה דקה אחר דקה. אך עצבנותו הגיעה לשיאה כשנזכר שהתינוק צריך לאכול ב-10:30 את הדייסה המבושלת שלו שמוכנה במקרר בבית. הוא היה אמור להעביר אותה עם התינוק למטפלת בבית השכן כשיחזור מהרופא.

10:45:

התינוק החל מייבב, וכל ספקותיו נייעורו מחדש. לולא הטובה שעשה לזקנה היה כבר מזמן אחרי כל הסייט הזה. בדמיונו ראה את הזקנה מסתובבת לה בנחת בביתה בעוד הוא תקוע פה עם תינוק חולה ורעב בלי רופא. סידרתי את עצמי, אני טיפש גדול, אמר, ובייאשו הפסיק כבר להסתכל בשעון. אבל מיד התעשת. מה עם כל השיחות של המשגיח בישיבה על 'אברהם אבינו' ועל 'עולם חסד יבנה'. זה לא "קונץ" גדול לעשות חסד שמחירו 5 דקות. הקונץ הוא להשאר נאמן בעקביות לחסד שעשיתי גם אחרי שהנסיבות מראות לי שכביכול הפסדתי בגלל החסד. לא! אמר בעוז כשהוא מגייס את כל כוחותיו הנפשיים, איני חוזר בו! גם לא אם אחזור הביתה בשעה 01:00.

10:48:

הרופא הגיע. תוך דקות סיים את הטיפול בשני המקרים הדחופים וקיבל את דוב ותינוקו. הרופא בדק בענין רב את התינוק, הרבה בשאלות וחקר את פרטי תזונתו.

יש לך מזל! - אמר הרופא - התינוק סובל מאלרגיה לסוג של אב-מזון. זוהי אלרגיה נדירה. רופא אחר היה מאבחן את המחלה רק אחרי שבועות ואולי חודשים של בדיקות שונות ומסובכות וניסיונות עם מזונות שונים. למזלכם זהו תחום התמחותי המיוחד וזיהיתי מיד את הרגישות הזאת. קח דף ורשום את הדיאטה המיוחדת של הילד לחודשים הקרובים. את הדייסה שלו שפוך לכיור, זה רעל בשבילו. תנהגו לפי הדיאטה הזאת והילד יבריא! -

כל מילה נוספת - מיותרת.

(ע"פ 'בעין יהודית')

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il